

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Provinciale Middenschool Hasselt te
HASSELT**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 39099

Instelling Provinciale Middenschool Hasselt

Directeur Heidi MELOTTE

Adres Gouverneur Verwilghensingel 1_A - 3500 HASSELT

Telefoon 011-26.72.51

E-mail hmelotte@limburg.be

Website <http://www.limburg.be/pmhasseelt>

Bestuur van de instelling Provinciebestuur van Limburg

Adres Universiteitslaan 1 - 3500 HASSELT

Scholengemeenschap SG Prov. en Stedelijk onderwijs Limburg

Adres Universiteitslaan 1 - 3500 HASSELT

CLB Provinciaal CLB Limburg

Adres Willekensmolenstraat 140 - 3500 HASSELT

Dagen van het opvolgingsbezoek 13-01-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 13-01-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 16-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Jean-Luc WITTEVRONGEL

Teamleden Etienne GIELEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan O/2/2012/009)	4
3.2 Beeldende vorming in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Artistieke vorming (leerplan 1995/076).....	6
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 07-01-2014 tot 10-01-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 10-01-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Nederlands	
Graad 1 Artistieke vorming	Nederlands	beeldende vorming
Graad 1 Handel	Nederlands	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Nederlands	

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan O/2/2012/009)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is in voldoende tot sterke mate afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de communicatieve functie van de taal. De evaluatiepraktijk is afgestemd op de leerplanvisie en op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Tijdens de doorlichting bleek de nadruk binnen het onderwijsaanbod niet voldoende op de verbreding en de verdieping van de functionele taalvaardigheid van de leerlingen te liggen. De taalbeschouwing kreeg een te sterke klemtoon en de integratie ervan in zinvolle contexten was beperkt. De taalbeschouwing vormde niet in voldoende mate een samenhangend geheel met de taalvaardigheden. De door de leerplannen vooropgestelde beheersingsniveaus voor de taalvaardigheden kregen niet voldoende doelgerichte aandacht. Binnen het aanbod aan taalvaardigheden was niet voldoende variatie aan tekstsoorten. De leerlingen leerden te weinig om taalverschijnselen te ontdekken en te reflecteren over het taalgebruik en de achterliggende taalsystematiek.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De vakgroep heeft doordachte en kwaliteitsvolle inspanningen geleverd om de tekorten bij te sturen. Het bevorderen van de taalvaardigheid van de leerlingen staat centraal. De leerplandoelstellingen vormen het vertrekpunt voor het uitzetten van het onderwijsaanbod. De leraren verbinden de leerinhouden aan de doelstellingen en bewaken zo de leerplangerichtheid. De taalbeschouwing staat niet langer los van de vaardigheden. Waar mogelijk tonen de leraren de functionele waarde van de taalbeschouwing aan door ze te koppelen aan de taalvaardigheden. Op deze wijze leren de leerlingen de taalsystematiek ontdekken via realistische en communicatieve toepassingen. Naast het gebruik van authentieke taalsituaties hanteert de vakgroep meer taalgerichte werkvormen om het taalgebruik van de leerlingen te stimuleren. Hierbij houdt de vakgroep doelgericht rekening met het na te streven verwerkingsniveau van de taaltaak.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk was niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De verhouding tussen de evaluatie van de taalvaardigheden en deze van de taalbeschouwing was niet gebaseerd op een visie die communicativiteit vooropstelt. Zowel binnen het dagelijks werk als binnen de summatieve evaluatie namen spelling, woordenschat en spraakkunst een overwicht in, ook wat de puntenverdeling betreft. Bij de beoordeling van de schrijfvaardigheid lag de nadruk vaak te sterk op het spellingsaspect.

De evaluatiepraktijk is afgestemd op de leerplandoelstellingen. De vakgroep heeft duidelijke en transparante criteria uitwerkt voor de diverse taalvaardigheden. Zelf- en peerevaluatie zorgen voor een verhoogde betrokkenheid van de leerlingen. De vakgroep heeft aandacht voor een voldoende evenwicht binnen de frequentie van en het puntengewicht voor de diverse domeinen. Voor de evaluatie van de vakgebonden attitudes zijn criteria ontwikkeld. De summatieve evaluatie is sterk gericht op het in kaart brengen van de vaardigheden. Ze bevat functionele en vaardigheidsgerichte opdrachten.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Op preventief vlak had de vakgroep niet voldoende aandacht voor het leren leren. Leerstrategieën en stappenplannen werden zelden aangewend ter ondersteuning van het onderwijsleerproces. Taal en een talenbeleid waren geen structurele aandachtspunten.

De leerlingen kunnen gebruik maken van diverse hulpmiddelen en ondersteunend materiaal binnen het onderwijsleerproces. Leerstrategieën waarbij leerlingen leren zelfstandig informatie te vinden, te selecteren, te verwerken en nadien erover te reflecteren, zitten standaard verwerkt in de opdrachten. De vakgroep draagt zorg voor een correct taalgebruik en besteedt aandacht aan een aangepaste instructietaal. De ontwikkeling van de taalvaardigheden heeft een meer prominente plaats gekregen. Leerlingen met bijzondere noden kunnen terugvallen op ondersteuning op maat.

3.2 Beeldende vorming in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Artistieke vorming (leerplan 1995/076).

Voldoet

De leerlingen bereiken de doelstellingen in voldoende mate. De leerlingen realiseren beeldend interessante en gevarieerde werken. De evaluatiepraktijk is representatief voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod Tijdens de doorlichting bleek dat niet alle beeldaspecten evenwichtig en met de gewenste diepgang aan bod kwamen. Leerplancomponenten zoals licht, vorm, ruimte en volume werden onvoldoende expliciet aangereikt en aan de hand van doordacht samengesteld informatiemateriaal onderbouwd.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Uit de opvolging blijkt dat de vakgroep instrumenten heeft aangemaakt om de realisatie van de leerplandoelstellingen te bewaken. Op het elektronische leerplatform kunnen de leraren nagaan welke en met welke frequentie ze al leerplandoelstellingen aanbrachten. De opdrachtenfiches voor de leerlingen vermelden duidelijk welke leerplandoelstellingen aan bod komen. De evaluatiefiches bouwen hierop verder. Deze leerplandoelstellingen zijn letterlijk overgenomen uit het leerplan. De terminologie is daarom niet altijd duidelijk voor de leerlingen.

Het informatiemateriaal onderbouwt sterk de lesonderwerpen. Het lerarenteam ontwikkelde bovendien een document waarin zowel de leerlingen als de ouders kunnen nagaan welke leerplandoelstellingen al behaald zijn en welke nog verdere aandacht verdienen. De jaarplannen en leerlingendocumenten tonen aan dat de leraren de diverse leerplancomponenten nu met gelijke aandacht, spreiding en diepgang aanreiken.

Onderwijsorganisatie Tijdens de doorlichting bleek dat de Provinciale Middenschool zich profileerde als de schakel tussen het basisonderwijs en de naburige secundaire kunstschool (kso) van dezelfde inrichtende macht. Ze wisselde echter nauwelijks gegevens uit met die bovenbouwschool. Voor de behandeling van de beeldaspecten waren nog geen transparante verticale leerlijnen uitgewerkt. De vakgroep detecteerde bijgevolg onvoldoende de hiaten en de overlappingsen in de leerplanrealisatie.

Organisatie curriculum

Ondertussen is een goede communicatie ontstaan tussen de vakgroep Artistieke vorming van de Provinciale Middenschool en het lerarenteam van de Kunsthumaniora Hasselt. De vakgroepen wisselden informatie uit over de resultaten van de leerlingen. De leraren van de middenschool bekeken samen met hun collega's uit de Kunsthumaniora Hasselt kritisch de verticale leerlijnen. Bovendien zullen de lessen van de leerlingen van Artistieke vorming volgend jaar doorgaan in de Kunsthumaniora.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Tijdens de doorlichting bleek dat de materiële uitrusting niet beantwoordde aan de minimumeisen van het leerplan. De ontoereikende verlichting, de te kleine werktafels en het gebrek aan een 3D-hoek, stromend water en klemspots wogen op het werkcomfort van de leerlingen en de leerplanrealisatie.

In het atelier volgden verschillende klasgroepen soms gelijktijdig les in verschillende vakken. Niet alleen was er dan onvoldoende werkruimte voor de leerling, maar ook de gebrekkige akoestiek bemoeilijkte op die momenten het lesgeven en -volgen in grote mate.

Artistieke vorming maakt nu exclusief gebruik van een voormalige turnzaal die volledig ingericht is in functie van de praktijkgerichte lessen. Het lokaal biedt veel plaats voor de leerlingen. Er is voldoende daglicht en kunstlicht. Alle middelen zijn aanwezig om het lescomfort voor de leraren en leerlingen te verzekeren. Een goede verduistering van het lokaal ontbreekt, waardoor projecties niet altijd duidelijk zijn. De klasgroep kan dan gebruik maken van een ander lokaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Tijdens de doorlichting bleek dat de evaluatiepraktijk niet op punt stond. De leerlingenbeoordeling verliep nauwelijks procesmatig, gestructureerd of op basis van transparante criteria. Bij gebrek aan een gemeenschappelijk instrument noteerden de leraren de scores en de bijhorende commentaren nogal slordig op de rugzijde van de leerlingenwerkjes. In de leraren- en leerlingendocumenten waren dan ook weinig sporen van ateliergesprekken traceerbaar. Of en op welke wijze de leerlingen feedback over hun presteren ontvingen, inclusief relevante remediërvorstellen, was niet duidelijk. De leerlingenbeoordeling verliep onvoldoende valide door het ontbreken van een systematische link tussen de gebruikte criteria en de te realiseren leerplandoelstellingen of -inhouden. Een gevolg daarvan was dat de vakgroep het bereiken van sommige doelen erg vaak en dat van andere te zelden maten. Bovendien evalueerde het lerarenteam het beheersingsniveau van heel wat beeldende middelen niet.

Tijdens de opvolging toonden de leraren aan dat ze nu werken met gemeenschappelijk ontwikkelde instrumenten. De evaluatie gebeurt op basis van dezelfde leerplandoelstellingen die op het opdrachtenblad van de leerlingen vermeld staan. De evaluatiefiches zijn eenvormig opgesteld en naast de beoordelingscriteria staan de bijhorende maximumscores vermeld.

Het onderscheid tussen proces- en productevaluatie is nog steeds vaag. De criteria zijn de letterlijke leerplandoelstellingen en daarom niet altijd duidelijk voor de leerlingen.

Op de fiche kunnen de leraren ook aanduiden of en welke remediëring nodig is om de leerling terug op het juiste spoor te krijgen. Verder is een luik voor zelfevaluatie door de leerling aanwezig. Dit laatste luik bevat voor alle fiches dezelfde vragen en peilt daarom onvoldoende naar het effect van de opdracht voor de leerlingen. De mogelijkheden van andere evaluatievormen zijn nog onvoldoende aangeboord.

Op de achterkant van de evaluatiefiches lichten de leraren de punten tekstueel toe. Deze commentaren zijn overwegend positief en remediërend opgesteld. Op de rapporten van de leerlingen geven de leraren eveneens stimulerende commentaren. Bemerkingen over de artistieke vaardigheden ontbreekt, wat een gemis is om talentvolle leerlingen op dit vlak te stimuleren. Om dit op te vangen startte de vakgroep dit schooljaar met een vakrapport waarin ze de talenten van de leerlingen in de verf zet.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Tijdens de doorlichting bleek dat de leraren de leerbegeleiding te slordig en ongedisciplineerd invulden. De leerlingendocumenten bevatten weinig meer dan een overzicht van de gerealiseerde werkjes. Van gestructureerd opgebouwde informatiebundels, schetsschriften of logboeken was er geen sprake.

Van sommige leerstofgehelen konden de leraren weinig coherente informatiebundels voorleggen. Zij schonken te weinig aandacht aan het verzamelen van documentatiemateriaal, ontwerpsschetsen, experimenteel onderzoek en stukken die de gevolgde creatieve werk- en denkprocessen illustreerden. Van een bewuste exploratie van de beeldaspecten waren nauwelijks sporen herkenbaar.

Tijdens de opvolging stelde de inspectie vast dat het lerarenteam voor elke leerlingopdracht een bijhorende informatiebundel ontwikkelt, waarvan de leerlingen een afdruk ontvangen. Alle leerlingen houden een logboek bij waarin ze de opdrachten, commentaren, bedenkingen, impressies, documentatie, experimenten,... verzamelen. Zo is het mogelijk de ontwikkeling en creatie van de opdrachten op te volgen en te herbeleven.

De leraren brengen nu de beginsituatie van de leerlingen in kaart. Naast de technische vaardigheden peilt de vakgroep ook naar de toekomstperspectieven van hun leerlingen en neemt ze deze aspecten mee in hun begeleidings- en ontwikkelingstraject.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Tijdens de doorlichting bleek dat de leraren vooral informeel vergaderden. Tijdens de formele vakvergaderingen kwamen zowel praktische als onderwijskundige thema's aan bod. De vrijblijvendheid bleef echter groot omdat de vakgroep van de meeste vergaderingen geen verslag, inclusief bindende afspraken, maakte.

De algemeen didactische deskundigheidsvorming van de leraren reikte weinig verder dan het deelnemen aan de op schoolniveau georganiseerde studiedagen.

Tijdens de opvolging bleek dat de vakgroep de voorbije jaren intens vergaderde om de tekorten van de doorlichting bij te werken en de vorderingen te bespreken. Dit resulteerde in goede en veelvuldige contacten met de pedagogische begeleidingsdiensten en een duidelijke verslaggeving met beslissingen en afspraken.

De vakgroep schoolt zich pedagogisch-didactisch bij. De activiteiten die de leraren buiten de school beoefenen, versterken bovendien hun artistiek-technische vaardigheden.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor Graad 1 A, Graad 1 Artistieke vorming, Graad 1 Handel, Graad 1 Moderne wetenschappen.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jean-Luc WITTEVRONGEL de inspecteur-verslaggever	Heidi MELOTTE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	